

4 - Vahingonkorvaus

Miten rikoksen uhri voi vaatia vahingonkorvausta rikosentekijältä? (esim. viemällä asian oikeuteen, nostamalla vahingonkorvauskanteen tai aloittamalla liitännäismenettelyn)

Uhrilla on mahdollisuus esittää vahingon aiheuttajalle rahallisia vaatimuksia (esim. korvaus kivusta ja särystä sekä hoitokuluista)

- nostamalla siviilikanne tai
- liittymällä asianomistajana rikosoikeudenkäyntiin, jossa syytetty on vastaajana.

Jos haluat esittää rikosoikeudenkäynnissä vaatimuksia asianomistajana, asiasta on tehtävä ilmoitus. Ilmoituksessa on oltava konkreettinen rahamääräinen vaatimus rikoksen aiheuttaman vahingon tai haitan korvaamisesta, ja siinä on esitettävä vaatimuksen (vahingonkorvauksen) perustelut sekä vaaditun korvauksen suuruus. Lisäedellytyksenä on, että syytetty tuomitaan vahingon aiheuttamisesta.

Liittymisestä rikosoikeudenkäyntiin asianomistajana pitäisi ilmoittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa (mieluiten jo silloin, kun poliisille tehdään rikosilmoitus). Ilmoituksen voi tehdä myös toimivaltaiselle syyttäjälle, kirjauttaa toimivaltaisen tuomioistuimen pöytäkirjaan syytteen nostamisen jälkeen tai siitä voi tehdä vapaamuotoisen kirjallisen ilmoituksen. Ilmoitus on tehtävä pääkäsittelyn aikana ennen kuin todisteluvaihe on päättynyt. Rahamääräinen vaatimus on esitettävä viimeistään siihen mennessä.

Tuomioistuin on määrännyt rikosentekijän maksamaan minulle vahingonkorvausta. Miten voin varmistaa, että rikosentekijä maksaa korvauksen?

Jos tuomittu ei täytä velvollisuuttaan ja maksa uhrille vahingonkorvauksena määrättyä summaa, velkoja eli uhri voi käynnistää tuomioistuimen avulla pakkotäytäntöönpanon. Tätä varten on tehtävä toimivaltaisessa piirituomioistuimessa (*Bezirksgericht*) kirjallinen tai suullinen hakemus (täytäntöönpanohakemus). Lainvoimaisen vahingonkorvauksen täytäntöönpanoa on haettava 30 vuoden aikana. Tämän jälkeen oikeus vahingonkorvaukseen raukeaa.

Jos tuomitun omaisuutta on julistettu menetetyksi, uhrilla on oikeus vaatia, että hänelle luvattu vahingonkorvaus maksetaan valtion haltuunsa ottamista varoista.

Jos rikosentekijä ei maksa korvausta, voiko valtio maksaa uhrille ennakkomaksua tämän sijasta? Millä edellytyksellä?

Ennakkomaksu myönnetään ainoastaan, jos korvauksen maksu on estynyt rangaistuksen kärsimisen vuoksi. Näin on esimerkiksi silloin, kun rikosentekijä ei vankeutensa vuoksi saa tuloja tai hän on sakkojen maksamisen vuoksi varaton. Ennakkomaksun saamisen edellytyksenä on, että asianomistajalle on myönnetty lainvoimainen vahingonkorvaus henkirikoksen, pahoinpitelyn tai terveyshaitan tai omaisuusvahingon vuoksi. Joissakin tapauksissa ennakkomaksu ei tule kyseeseen (esim. kun valtiolla on muita maksuvelvoitteita tai kun vahinko johtuu osallistumisesta tappeluun tai vakavasta laiminlyönnistä).

Ennakkomaksua on haettava toimivaltaiselta rikostuomioistuimelta.

Onko minulla oikeus saada korvausta valtiolta?

Rikoksen uhri voi saada valtiolta korvausta, jos

- uhri ei voi tehdä työtään sairauden tai jatkohoidon tai vastaavan syyn takia ja hänen tulonsa ovat tämän vuoksi pienentyneet
- uhrin terveydentilan paraneminen edellyttää psykoterapiaa, kriisiapua tai muuta hoitoa
- uhri tarvitsee ortopedistä hoitoa
- uhrin silmälasit tai hammasproteesi ovat vahingoittuneet
- uhri tarvitsee kuntoutusta
- uhri tarvitsee hoitajan (tässä tapauksessa voidaan maksaa avustajalisää ja hoitomaksua)
- uhri on sokeutunut (tässä tapauksessa voidaan maksaa sokeanlisää).

Uhrit, joille on aiheutunut vakava ruumiinvamma 31.5.2009 jälkeen, voivat saada kertakorvauksena maksettavan vahingonkorvauksen.

Henkirikoksen uhrin omaiset saavat

- korvausta elatuksen menetyksestä (jos puoliso ja lapset ovat uhrin kuoleman myötä menettäneet elatuksensa)
- kuntoutusta (esim. psykoterapiaa) ja ortopedistä hoitoa
- korvauksen hautajaiskuluista tiettyyn enimmäismäärään asti.

Onko minulla oikeus saada korvausta, jos rikoksentekijää ei tuomita?

Jos rikoksentekijää ei tuomita, vahingonkärsijä ohjataan siviilituomioistuimeen. Vahingonkärsijä voi nostaa vahingonkorvauskanteen siviilituomioistuimessa.

Onko minulla oikeutta välittömään maksuun sillä aikaa, kun odotan päätöstä korvaushakemuksestani?

Ei.

■ Päivitetty viimeksi: 02/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.